

Zienswijze Agractie Nederland inzake de Regeling van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, nr. WJZ/100693130, tot wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet in verband met de aanpassing van de stikstofgebruiksnormen en aanwijzing aandachtsgebieden stikstof

Waterkwaliteit in het algemeen

Ondanks het feit dat de waterkwaliteit in de afgelopen jaren aanzienlijk verbeterd is, is het evident dat de waterkwaliteit in sommige gebieden nog niet voldoet aan de eisen zoals gesteld in de Nitraatrichtlijn en de Kader Richtlijn Water. Wat Agractie een doorn in het oog is, is dat nog steeds niet duidelijk is en/of benoemd wordt wat de oorzaken zijn van deze situatie. Dat maakt het uitermate lastig om te komen tot de juiste aanpak.

Kwetsbare versus niet kwetsbare gebieden

[Onder verwijzing naar onze zienswijze op het concept 8^e NAP](#) willen wij de minister nogmaals met klem verzoeken een deel van Nederland aan te wijzen als niet kwetsbaar (Hoofdlijnenakkoord). In de niet-kwetsbare gebieden is de norm van 170 kg N uit dierlijke mest niet van toepassing. Waar blijft het rapport en de besluitvorming hierover?

N en P normen in oppervlaktewater

Agractie verzoekt de minister dringend stappen te nemen om te komen tot uniformiteit in de normering wat betreft de kwaliteit van oppervlaktewater.

Daarnaast, verwijzend naar onze zienswijze op het concept 8^e NAP, vragen wij de minister wederom de normen voor oppervlaktewater af te stemmen op de normen in onze buurlanden. Er is nog steeds sprake van oppervlaktewater dat Nederland binnenstroomt, welk voldoet aan de normen in het betrokken buurland en niet in Nederland. In dit licht is het ook opvallend dat veel aandachtsgebieden langs de grens liggen.

CDM advies

Agractie is positief over het CDM advies, in die zin dat het advies gebruiksnormen per gewas adviseert waarbij rekening is gehouden met de eis dat voldaan moet worden aan de grondwaternorm van 50 mg nitraat per liter. En daaruit blijkt dat bij grasland in alle zand en löss gebieden aan de norm wordt voldaan bij een N bemesting tot aan de gebruiksnorm van 365 kg N (alleen maaien) en 315 kg N bij maaien en weiden. In zand-noord en zand-midden is ook bij mais bemesting tot aan de gebruiksnorm mogelijk zonder overschrijding van de grondwaternorm. Onze conclusie daaruit is: bij grasland is geen enkele sprake van een probleem wat betreft de uitspoeling van nitraat en bij mais hooguit alleen op zand-zuid en löss.

Korting op de gebruiksnormen voor grasland onacceptabel

In dat licht bezien is het onacceptabel dat in de Regeling is voorzien in een forse korting op de CDM gebruiksnormen voor grasland en snijmais. Met als argumentatie het op gebiedsniveau compenseren van de te hoge uitspoeling van (sommige) akkerbouwgewassen. Agractie realiseert zich dat dit niet nieuw is, maar door het kraakheldere advies van de CDM is dit nu niet alleen zichtbaarder dan ooit maar ook doet dit geen recht aan de bemestingsbehoefte van deze gewassen, nog afgezien van het langjarig gunstige effect op de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Agractie realiseert zich ook dat de normen voor grasland in de Regeling in alle regio's (iets) hoger uitvallen dan de huidige normen, maar dat doet niet af aan het feit dat de korting onrechtvaardig is.

Terugverdienen via doelsturing

Hoewel het in de toelichting op de regeling ontbreekt aan concrete informatie staat er wel een passage in over terugverdienen van kortingen. Uit de stakeholdersbijeenkomst in augustus hebben wij begrepen dat dit kunnen terugverdienen ook geldt voor de onderhavige kortingen. Agractie vindt dit buitengewoon wrang, althans voor graslandbedrijven. Het komt over als: wij pakken u eerst iets af (waar u recht op heeft), maar als u goed uw best doet dan kunt u dat terugkrijgen, niet nu, maar pas als u drie jaar lang heeft gemeten en daarbij is gebleken dat u onder de norm blijft. Uit het CDM advies blijkt dat graslandbedrijven sowieso wel onder die norm blijven. Dus, wat is de zin hiervan? Wij roepen u op: volg gewoon het CDM advies.

Agractie realiseert zich dat de situatie op akkerbouwbedrijven op zand en löss anders ligt dan op graslandbedrijven. Hoewel Agractie in algemene zin sceptisch is over doelsturing, kan doelsturing op akkerbouwbedrijven mogelijk wel een optie zijn om tot verbetering van de grondwaterkwaliteit te komen.

Aandachtsgebieden

Agractie is positief over de omzetting van NV gebieden in aandachtsgebieden voor oppervlaktewater, de splitsing van deze gebieden in aandachtsgebieden voor P en aandachtsgebieden voor N (die elkaar overigens wel kunnen overlappen), de vermindering van het aantal gebieden (minder dan de huidige NV gebieden) en de differentiatie in de kortingen (10 % of 20 %). Gezien het feit dat er nog geen beleid is geformuleerd voor P gaat het navolgend alleen over de aandachtsgebieden voor N, daarbij in acht nemend dat er ook sprake is van aandachtsgebieden voor N op klei en veen.

Hier doet zich de vraag voor of het gerechtvaardigd is om een (extra) korting op grasland door te voeren in de wetenschap dat bij grasland niet of nauwelijks sprake is van afspoeling naar het oppervlaktewater. Welk probleem wordt hiermee opgelost?

Een ander probleem is het feit dat in sommige aandachtsgebieden sprake is van overschrijding van de normen voor N die het gevolg zijn van historische

ontwikkelingen en/of van fenomenen (kwel) waar de betrokken agrariërs niets aan kunnen doen. NB Hetzelfde geldt overigens voor P maar daar zullen we op ingaan zodra er een beleid voor P is geformuleerd. Agractie vindt het derhalve onacceptabel om deze gebieden aan te wijzen als aandachtsgebieden.

Terugverdienen korting

Uit de informatie die wij van LVVN hebben gekregen leiden wij af dat ook de extra korting in de aandachtsgebieden kan worden terugverdiend met doelsturing, niet alleen op zand en löss maar ook op klei en veen. En hier kunnen wij de logica van LVVN helemaal niet meer volgen. Met de lagere gebruiksnorm op grasland zal het voor graslandbedrijven geen enkel probleem zijn om de **grondwaternorm** te halen. En dus zal in 2029 de korting vervallen. Maar de vraag is wat het oppervlaktewater daarmee opschiet. En wat als blijkt dat het gebied als geheel in 2029 nog steeds niet voldoet aan de oppervlaktewaternormen. Gaat het terugdraaien van de korting dan niet door? Ook hier geldt dat graslandbedrijven worden gestraft voor iets waar zij part nog deel aan hebben.

Stimulering behoud grasland

Voor het op orde krijgen van de doelen van de KRW is behoud van grasland essentieel. Wij kunnen niet anders dan concluderen dat de concept regeling allesbehalve stimulerend werkt voor het behoud van grasland.

Tenslotte

Agractie vraagt zich af of met deze aanpak doelbereik in zicht komt. Door de daadwerkelijk oorzaken van het niet op orde zijn van de waterkwaliteit (zowel grond als oppervlaktewater) - los van de kritiek die wij hebben op de normen voor oppervlaktewater - niet te onderzoeken en/of niet te benoemen, is de kans niet denkbeeldig dat de situatie in 2028 niet beter is dan nu het geval is. En wat dan?
